Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 51 (3051)

СУБОТА, 15 березня 2003 року

УКАЗ ДЛЯ КАЗКИ,

або Як ми шануємо Шевченківських лауреатів

Два роки тому з'явилося хороше і правильне Розпорядження Президента «Про заходи щодо популяризації творів лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка». Розпорядження починалося словами: «З метою збереження і популяризації...» Ось перед вами твір, якого ці слова безпосередньо стосувалися. Цей твір знищено майже водночас із появою згаданого розпорядження...

(Закінчення на 3-й стор.).

«ПІСЕННИЙ ВЕРНІСАЖ-2002»

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Алло, ми знайшли таланти!

Щороку на «Пісенному вернісажі» спостерігаємо, як відкривають нових зірок естрадної пісні. Вернісаж —це час відкриття. А отже, назва ідеально пасує цьому фестивалю — одному з найавторитетніших в Україні. Щоб порахувати всіх, кого за ці роки відкрив Всеукраїнський фестиваль української сучасної пісні «Пісенний вернісаж», замало однієї газетної публікації.

XV фестиваль «Пісенний вернісаж-2002» проходив у два етапи. Спочатку — конкурсні прослуховування, а затим — заключний гала-концерт лауреатів та гостей фестивалю у палаці «Україна». До речі, цей концерт здебільшого зобов'язаний своєю популярністю саме виступам найкращих та найвідоміших виконавців.

Але — повернімося до відкриттів.

На знімку: щаслива володарка Гран-прі фестивалю «Пісенний вернісаж-2002» Ольга Нека з дочкою та чоловіком.

(Закінчення на 5-й стор.).

ПРИВІТАННЯ

Працівникам житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення

Сердечно вітаю вас із професійним святом — Днем працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення.

Своєю працею ви забезпечуєте життєдіяльність міст і сіл, створення належних побутових умов для їх мешканців. Від вашого ставлення до справи великою мірою залежать працездатність людей, їхній настрій, атмосфера в суспільстві. За нинішньої ситуації підтримання достатнього рівня обслуговування дається вам нелегко. Тим більша людська вдячність за вашу наполегливість, пошук шляхів поліпшення роботи служб.

Прийняття розробленої на виконання постанови Верховної Ради України загальнодержавної програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2003—2010 роки, безперечно, дасть новий імпульс ринковим перетворенням у цій сфері, допоможе зробити функціонування галузі беззбитковим, збільшити обсяг послуг, підвищити їх якість до європейських стандартів. Верховна Рада посилюватиме законодавчу підтримку життєво важливих для нашого народу галузей.

Бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, щастя і благополуччя, успіхів у праці на благо України і нашого народу.

З повагою

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

ОФІЦІЙНО

Розраховує на підтримку студентів

Учора у Харкові побував Президент країни Леонід Кучма. Глава держави під час своєї робочої поїздки віддав перевагу не індустріальним підприємствам, а студентським аудиторіям. Президент відвідав найстаріші вузи країни — Національний університет імені В. Каразіна та Національну юридичну академію імені Ярослава Мудрого. Л. Кучма заручився підтримкою студентства у своїх політичних ініціативах, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСІЙ.**

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Святославський Сергій Іванович

(1857—1931 рр.)

Вітряк. 1880-ті роки.

Полотно, олія.
Львівський музей українського мистецтва.

П'ять років на погашення боргу

Президент України Леонід Кучма підписав закон, який передбачає реструктуризацію заборгованості з комунальних платежів на термін до п'яти років.

Для реструктуризації заборгованості громадяни підписують з підприємством, що надає житлокомунпослуги, договори про щомісячне рівномірне погашення заборгованості та вчасну сплату поточних платежів. На період погашення реструктуризованої заборгованості загальна сума поточних платежів і платежів із погашення заборгованості не має перевищувати 25 відсотків доходів, які визначаються під час нарахування субсидій громадянам, що працюють, і 20 відсотків — для пенсіонерів та осіб, які одержують будь-які види соціальної допомоги. Пеню за невчасне внесення плати в розмірі, визначеному в договорі про реструктуризацію заборгованості, нараховують за кожен день прострочення, але не більш як 100 відсотків загальної суми боргу. Заборгованість громадян, які не підписали відповідний договір і не сплачують поточні платежі, стягується житлокомунпідприємствами за рішенням суду. Закон чинний з дня його опублікування, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

АКТУАЛЬНО

Будапешт скликає друзів

Заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко з одноденним візитом відвідав Будапешт, де зустрілися представники керівництва парламентів країн—сусідів Угорщини. Як повідомили «ГУ» в Посольстві Угорщини в Україні напередодні візиту, ця нарада —ініціатива глави угорського парламенту Каталін Сілі. На ній вона з колегами мала намір обговорити питання, що стосуються парламентаріїв у зв'язку з майбутнім вступом Угорщини до Євросоюзу. Цікаво, що це не єдина ініціатива пані Сілі. Найближчим часом вона збирається запросити до Будапешта жінок—глав парламентів з усього світу.

Невдалий «дебют» псевдоєвро

У Радивилові, що на Рівненщині, викрито спробу збуту фальшивих євро.

— Це другий випадок появи в Україні підроблених євро, —розповідає начальник УМВСУ в Рівненській області полковник міліції Михайло Цимбалюк. — Досі з валюти ми виявляли фальшиві долари. Купюрою номіналом п'ятдесят євро з ознаками підробки спритники намагалися розрахуватися за товари у приватному магазині, хоча, як відомо, на території нашої держави в обігу гривні. Продавця насторожило те, що шахраї не чекали здачу, а намагались якомога швидше залишити магазин.

У ході оперативно-слідчих заходів міліція затримала злочинну групу з числа мешканців Рівненської та Львівської областей, в якої вилучено купюри фальшивих євро. Правоохоронці відстежують шляхи надходження підробок в Україну, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

Без грошей

13 березня всіх 14 голодуючих гірників шахти «Бендюзька» холдингової компанії «Львіввугілля» госпіталізовано до Червоноградської міської лікарні.

За даними Незалежної спілки гірників України, триває страйк шахтарів шести вугільних підприємств: чотирьох — у Львівській області, і двох — у Луганській. Вони вимагають погасити заборгованість у зарплаті.

Обіцяно допомогти

Знову на межі закриття опинилася єдина на півострові українська газета «Кримська світлиця». З нового року припинено її фінансування з держбюджету. Борги перевищили вже 30 тис. грн., і наступний номер може бути останнім.

Справа, здається, зрушилася після парламентських слухань про стан рідного слова в державі. Голова ВР АРК Борис Дейч запропонував газеті перейти «під дах» трьох співзасновників — Верховної Ради АРК, уряду автономії, представництва Президента України в Криму і відповідно на кримський бюджет.

За словами кримських урядовців, уже нині з місцевого бюджету допоможуть дитячому додатку «Джерельце». Міністерства економіки, промисловості, транспорту і зв'язку та Сімферопольську міськраду зобов'язано у двотижневий термін вирішити питання з приміщенням і транспортом для редакції, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

■ **Футбол.** Кубок УЄФА. 1/4 фіналу. Перші матчі. «Селтик» (Шотландія) — «Ліверпуль» (Англія). 1:1. «Лаціо» (Італія) — «Бешикташ» (Туреччина). 1:0. «Порту» (Португалія) — «Панатінаїкос» (Греція). 0:1. «Малага» (Іспанія) — «Боавішта» (Португалія). 1:0.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Сьогодні відзначають 64-ту річницю проголошення Карпатської України

ПОЛІТИКА

Мова як різновид екстремального спорту

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

Відбулися парламентські слухання про українську мову в Україні. Тема актуальна, бо в нас державна мова на рівні держави має статус ритуальної (як церковнослов'янська!), а в житті україномовність — різновид екстремального спорту, як сказав на слуханнях один харків'янин.

Продуманим і зваженим виступом зібрання відкрив Голова Верховної Ради Володимир Литвин і передав слово академіку Івановi Дзюбі. Ось кілька тез із його виступу. Очевидно, що українська мова не повноприсутня в суспільному житті. Є три підходи до розв'язання проблеми. Перший — суто прагматичний, з погляду комфортно влаштованих мовних груп: оскільки, мовляв, є певна «реальна ситуація», то треба з неї виходити і йти далі. Але цей нібито простий підхід — принципово конфронтаційний і безперспективний. Бо не всяка *реальність* розумна і морально легітимна. З нашою *реальністю* важко погодитися!

Є прямо протилежний підхід, зумовлений гостро дискомфортним самопочуттям суспільних груп українських: використовувати всю потугу держави (насправді малопотужної) і рішуче змінити *реальність*, забезпечити українській мові домінантне місце в усіх сферах життя. Мета виправдана, але заходи, що випливають з такого романтично-волюнтаристського підходу, видаються: а) малопродуктивними з огляду на обмеженість адміністративних можливостей нетоталітарної держави; б) морально і психологічно небездоганними; в) здатними провокувати конфронтації.

Але є третій підхід. Він полягає в поступовому створенні об'єктивних обставин, які робитимуть українську мову потрібною і престижною, а українську культуру привабливою і конкурентоспроможною. Зробити це непросто, з огляду на глибину зрусифікованості суспільства і на могутню дію подальшої русифікації. І тут науковці, політологи, філологи, соціологи, соціолінгвісти повинні запропонувати систему дій, що базуються на аналізі реальності та передбаченні перспектив.

Ось цитата з Дзюби, парадоксальна, гірка і точна: «Ніде й ніколи в світі, для жодного народу мова його спілкування не була й не буде справою патріотизму — а справою життєвої необхідності й доцільності. Запанує та мова, яка необхідна в житті. Керуватися патріотичними почуттями <...> всупереч життєвим обставинам можуть лише одиниці, але не переважна маса населення. І коли користування українською мовою стає «справою патріотизму» та його ознакою, а не єдино природним поводженням, це засвідчує дуже небезпечний ступінь виродження суспільства».

Далі Іван Дзюба нагадав про той «стиль культурного убожества», в якому в нас часто змагаються «за мову» і її прихильники, і противники. І додав: ми повинні прагнути до єдності в обстоюванні української мови, але ця єдність повинна ґрунтуватися не на самому лиш уболіванні за мову, а на певному рівні теоретичної та емоційної культури. А саме лиш «уболівання», не підкріплене широтою світогляду й чесністю аналізу, породжує то невиправданий песимізм, то легковажний оптимізм, то верхоглядські прожекти, то спроби розв'язання мовного питання способом хапання за комір людини, яка українською мовою не говорить...

Доповідач мов у воду дивився: на слуханнях були виступи, не вільні від мітингової патетики, прожектерства, хапання «яничарів» за комір, навіть зведення партійних рахунків і перекидання відповідальності з себе на когось. Тих, хто підтримав би важкий «третій шлях Дзюби», не було надто багато. Та слід віддати належне Комітетові ВР з питань культури і духовності, що готував це зібрання: домінували все ж інтелектуально потужні сили. Схоже, ці слухання були останнім часом кращими із слухань загальногуманітарного характеру. Кілька виступів були просто блискучими. Серед них передусім виступи Лариси Масенко (НаУКМА), Лариси Онишкевич-Залеської, Бориса Олійника, Леся Танюка, Павла Гриценка (голови Національної комісії загальнослов'янського лінгвістичного атласу), Євгена Золотарьова (голови харківського осередку товариства «Гуманітарна колегія»).

В. Литвин запропонував зробити такі слухання традиційними. Можливо, коли це станеться, тема мови стане менш мітинговою, більш конструктивною. На закінчення — цитата з виступу народного депутата Сергія Правденка: «Є й ще одна причина з тих, що звужують сферу вживання української мови. Як відомо, Укрпошта, що діє в системі Держкомзв'язку, є монополістом з доставки періодики передплатникам. Монополіст цей, хоч і є держпідприємством, але державних завдань не розуміє, постійно прагне неправедними шляхами збільшити ціну за свої послуги, не переймаючись тим, що платоспроможність населення низька, що штучне збільшення цін за доставку різко звужує коло читачів, підриває економіку видань. Щоб якось зарадити біді, ВР 1997 року прийняла закон про держпідтримку ЗМІ. Там зазначили, що вартість доставки преси не повинна перевищувати 40 відсотків від собівартості видань. Наш монополіст три роки терпів, і от почав і закон трактувати сам, і вартість оформлення передплати піднімати, і запропонував вважати кінцевим продуктом не саму газету, а газету, доставлену до поштової скриньки. І на підставі цього абсурду монополіст іще більше заліз у кишеню читача. Тому ВР мусила уточнити згадане положення закону: за доставку — не просто 40 відсотків собівартості примірника, а до 40 відсотків собівартості виготовлення. Здавалося, апетити монополіста держава обмежила. Аж ні, знайшлося 46 народних депутатів, які надіслали подання до Конституційного суду про конституційність частини 2-ї статті 9-ї закону! Тобто ці люди за те, щоб розв'язати руки Укрпошті, щоб ціни на пресу росли! І дехто з цих депутатів сьогодні виступав з цієї трибуни «на захист нашої солов'їної-калинової мови...».

Віталій ЖЕЖЕРА, Любов ЛЕВИЦЬКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЮВІЛЕЇ

Перший президент НАН України

У ці дні в Україні, Росії та інших державах світу відзначають 140-річчя від дня народження Володимира Івановича Вернадського, видатного вченого, мислителя, організатора науки, засновника і першого президента Національної академії наук України.

Обґрунтоване ним вчення про біосферу і ноосферу сьогодні має підтвердження й дальший розквіт у роботі численних його учнів і послідовників.

Учора у великому конференц-залі НАН України відбулася ювілейна сесія, присвячена знаменній даті. Сесію відкрив вступним словом президент НАН академік Борис Патон. З доповідями про життя та діяльність В. І. Вернадського виступили провідні вчені НАН.

У роботі ювілейного засідання взяв участь Голова Верховної Ради України Володимир Литвин.

Учасники ювілейної сесії переглянули документальний фільм про В. І. Вернадського.

Вл. інф.

У НОМЕР

Програма уряду — профспілкам

Учора Прем'єр-міністр нашої країни Віктор Янукович зустрівся з активом Федерації профспілок України. Під час зустрічі керівник уряду розповів про основні положення програми діяльності Кабінету Міністрів. Зокрема, Віктор Янукович звернув увагу профспілкових активістів на те, що уряд планує в майбутньому реформувати систему оплати праці, пенсійного захисту. Мова йшла також про шляхи підвищення добробуту наших співвітчизників.

Вл. інф.

■ *Фотофакт*

Є жінки на наших теренах...

Одразу після Міжнародного жіночого дня десятки працівниць донецького «Зеленбуду» вийшли на центральні вулиці, щоб викорчувати дерева з промерзлої землі. Річ не в тім, що на свято їм бракувало квітів, просто в місті розпочалися роботи з весняного благоустрою. Тепер натхненним святковим дифірамбами представницям «слабкої статі» доведеться махати кайлом за 200—300 гривень.

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

БРУДНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Фальшивка. Дубль два

*У середу на Львівщині поширено другий фальшивий лист від імені лідера «Нашої України» Віктора Ющенка. Підробка рясніє висловами на кшталт «заради цієї великої мети (президентства. — **Авт.**) я готовий жертвувати будь-чим», «а щодо Президента, то я не раз казав, що ставлюся до нього як до справедливого батька». Одне слово, почерк той самий, що й у попередній фальшивці.*

Представник «Нашої України» Олег Рибачук повідомив, що, ймовірно, цього разу листівки поширювали через мережу приватних розповсюджувачів. На це вказує і те, що майже 10 тисяч їх знайдено в кюветі біля дороги. Очевидно, розповсюджувачі гроші взяли, а листівки просто викинули. О. Рибачук припускає, що тираж кольорових листівок сягає 100 тисяч екземплярів. Їх знайдено у Львові, Дрогобичі, Жовкві, Червонограді, інших містах області. Як повідомив у телефонній розмові представник «Нашої України» на Львівщині народний депутат Петро Олійник, він уже звернувся до обласної та районних прокуратур з вимогою порушити кримінальну справу за другим фактом поширення фальшивих листівок та знайти замовників і виконавців цієї провокації. До речі, за словами народного депутата, цього разу листівки виготовляли на замовлення київського малого підприємства «Поліграфпол» у типографії «Планета», яка розташована на Дарницькому вагоноремонтному заводі. Це одразу поборює роботу Міністерства внутрішніх справ, бо йому не потрібно буде «відпрацьовувати 1600 типографій», як це було в першому випадку. Але чи не тому стала можливою друга підробка, що, виступаючи 4 березня у Верховній Раді, Генпрокурор, Міністр внутрішніх справ та Голова СБУ лише повідомили, що особи, причетні до виготовлення мільйонного тиражу фальшивок, не знайдені. О. Рибачук нагадав, що незабаром парламент знову має заслухати силовиків з приводу першого «листівкового епізоду» і йому цікаво, «як вони пояснюватимуть, чому не знайдено замовників», бо «Нашій Україні» вони вже відомі.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Що важливіше: суть чи статус?

На оприлюднені днями пропозиції Європейської комісії щодо відносин розширеного незабаром Євросоюзу та його нових сусідів офіційний Київ відгукнувся коментарем речника МЗС України Маркіяна Лубківського. «Ми бачимо позитивні й негативні сторони цього послання, —йдеться в коментарі. — Позитивний потенціал полягає в тому, що його положеннями визнається можливості залучення України до внутрішнього ринку ЄС з подальшою інтеграцією на основі вільного пересування людей і товарів, послуг і капіталів (так званих чотирьох свобод). Згідно з цим документом ЄС готовий диференційовано підходити до кожної з прилеглих країн з урахуванням їхніх цілей. Звернення також передбачає можливість поширення нових інструментів ЄС у сферах інвестування та кредитування, технічної допомоги і транскордонного співробітництва». Сподобалася Києву й ідея спільного вироблення плану дій. Не сподобалося, як випливає з коментарю, лише одне. «Головним і принциповим недоліком... є те, що у відповідь на прагнення України до здобуття асоційованого, а згодом і повноправного членства в ЄС, Звернення обмежується пропозицією укладання так званої «сусідської угоди». Успішна дотеперішня практика розширення ЄС не передбачала укладення сусідських угод з майбутніми членами. Тому в нас є справедливе побоювання, що за формулою «сусідська країна» може критися розділювальна з Європою довічна межа», — вважають в українському зовнішньополітичному відомстві.

Позиція України, однак, здається суперечливою. Бо з документа Єврокомісії — і це відзначено в коментарі речника МЗС — випливає, що в принципі нових «залізних завіс» бути не повинно. Яка ж «довічна межа», коли передбачається «залучення України до внутрішнього ринку ЄС з подальшою інтеграцією на основі вільного пересування людей, товарів і послуг»? Адже не існує межі між ЄС та Швейцарією чи Норвегією, які є ні членами союзу, ні його асоційованими членами. Чи була межа з Австрією, Швецією чи Фінляндією, коли ті ще не приєдналися до Євросоюзу?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

ФОТОФАКТ

Представники Вільної профспілки машиністів провели пікетування Кабінету Міністрів України. Акція проходила під гаслом: «Ні приватизації залізниць» і була спрямована проти поданого урядом до Верховної Ради проекту закону «Про Державну програму приватизації».

Фото Богдана МАСЛЯНИКА

СПІВЧУТТЯ

Нам усім не вистачатиме Вас, пані Славо!

12 березня сумна звістка прийшла в Україну з Мюнхена. На 83-му році життя перестало битися серце народного депутата України, голови Конгресу українських націоналістів Ярослави Йосипівни Стецько. Не вдалося врятувати добру та чуйну людину, справжнього патріота, невтомного борця за українську самостійну соборну державу.

Складні життєві шляхи обрала собі Ярослава Йосипівна. Підпілля, ув'язнення, еміграція, роки напруженої боротьби — через це довелося пройти задля найвищої цінності — світлого майбутнього Української держави. Ярославі Стецько по праву належить особливе місце в новітній історії нашої Батьківщини. Її ім'я стало символом національної ідеї та державності. Пішла у вічність вірна дочка України. До останнього подиху вона була у строю на захисті національних інтересів України.

Нам усім не вистачатиме Вас, пані Славо! Ваш образ навіки залишиться в народній пам'яті.

Віктор ЮЩЕНКО, Роман БЕЗСМЕРТНИЙ, Геннадій УДОВЕНКО, Віктор ПИНЗЕНИК, Юрій КОСТЕНКО, Петро ПОРОШЕНКО, Володимир СТРЕТОВИЧ, Юрій ПАВЛЕНКО, Олексій ІВЧЕНКО, Євген ГІРНИК, Микола ПОРОВСЬКИЙ.

Панахида по Славі Стецько розпочнеться у суботу, 15 березня, о 13.00 у греко-католицькій церкві Миколи Мирликійського на Аскольдовій могилі.

Прощання з народним депутатом України, головою Конгресу українських націоналістів відбудеться у неділю, 16 березня, з 10.00 до 12.00 у приміщенні столичного Будинку вчителя за адресою: вул. Володимирська, 57.

Славу Стецько поховають на Байковому цвинтарі.

АКТУАЛЬНО

Хочеш їхати центром — плати!

Депутати кіровоградської міськради вирішили дозволити власникам приватних автомобілів вдень їздити центральною магістраллю міста — вулицею Карла Маркса. Раніше у світлу частину доби вона була відкрита лише для громадського транспорту. Щоправда, задоволення проїхати з шиком центром міста коштуватиме недешево —двісті гривень на місяць.

Так депутати підтримали лондонське ноу-хау, запровадивши нетрадиційний спосіб поповнення міського бюджету. Однак уже тепер виникають сумніви, що нововведення матиме позитивний результат. Для пересічного кіровоградця двісті гривень — надто великі гроші, щоб викидати їх на вітер. А для заможних людей та різного роду чиновників і раніше закон був неписаний. З їхніми авто не розминутися мешканцям обласного центру навіть на пішохідній вулиці.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

ОТАКОЇ!

За роботу — 96 копійок

Керівники Луганського міського комунального підприємства «Луганськсервіс» встановили своїм працівникам плату в розмірі всього 10 відсотків від виручки. Згідно з відомостями, люди заробляли від 4,8 до 71 гривні в місяць. До рівня мінімальної зарплати нікому не доплачували, тож у середньому працівники «Луганськсервісу» заробляли за день 96 копійок.

Так само «турбувалися» про робітників і в луганському ВАТ «Пересувна механізована колона № 246». За час роботи нового керівника на зарплату надійшло 64 тисячі гривень, а виплачено насправді майже вдесятеро менше. Причому платня керівникам і спеціалістам тут постійно підвищувалася, але в штатний розпис таких змін не вносили, наказів з цього приводу не було.

От і вийшло: за штатним розкладом посадовий оклад керівника 176 гривень, але за 14 днів грудня виконуючий обов'язки одержав майже 500 гривень.

Порушення законодавства про оплату праці прокуратура Луганської області виявляє на підприємствах різних форм власності. Тільки в січні цього року складено більш як 50 протоколів про адміністративні порушення.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Гарячий сніг

Фото Миколи КОСОГО.

Виступає заступник міністра оборони Чеської Республіки пані Ярослава Пршибилова.

ПАМ'ЯТЬ

У ці дні шістдесят років тому за 40 кілометрів від Харкова точилися запеклі бої, які воєнні історики не віднесли до найкровопролитніших битв другої світової війни.

За всю війну 1941—1945 років було лише три випадки, коли всьому особовому складу підрозділу присвоювали звання Героя Радянського Союзу. Один із них стався саме під Харковом, неподалік села Таранівка, на початку березня 1943 року. Через кілька днів, уже біля села Соколове, прийняв свій перший бій і 1-й окремий чехословацький батальйон «Свобода» під командуванням підполковника Людвика Свободи. За виявлені мужність та героїзм командира піхотної роти надпоручика Отакара Яроша першим із іноземних громадян у роки Великої Вітчизняної війни було удостоєно найвищої нагороди СРСР — Золотої Зірки Героя. Посмертно.

Через шістдесят років ветерани тих кривавих боїв, які залишилися в живих, знову повернулися на «свою війну». Соколове зустрічало героїв стоячи, без головних уборів, зі сльозами на очах і тихим, м'яким, навіть ласкавим снігом. Один із посивілих воїнів гарною російською мовою неголосно зазначив: тоді теж був сніг. Щоправда, інший — гарячий і чорно-червоний.

(Закінчення на 5-й стор.).

МИСТЕЦТВО

Указ для Казки,

або Як ми шануємо Шевченківських лауреатів

(Початок на 1-й стор.).

...Колись, як я була маленькою дівчинкою, батьки водили мене в «Казку». Так називався столичний магазин іграшок, прикрашений петриківським розписом. Той шедевр фантазії радував око малих і дорослих. Я повела б туди своїх дітей. Але казкового острова більше нема.

1979 рік було проголошено Роком дитини. У Києві для дітей вирішили зробити особливий подарунок. Столичний магазин іграшок «Казка» завдяки народній художниці України, заслуженому майстру народної творчості Марфі Тимченко, її чоловікові Івану Скицюку та їхній доньці Олені перетворився на диво-острів, де можна було годинами розглядати казкові сюжети та дивовижну гру кольорів. Подарунок справді виявився вдалим: магазин став улюбленим місцем і дітей, і дорослих. Сюди часто навідувалися іноземці. Тут було втілено й розвинуто всі здобутки петриківського розпису. Можна сказати, що то була вершинна робота Марфи Ксенофонтівни. На жаль, «Казка» з часом перетворилася на місце продажу чого завгодно, а згодом і взагалі зачинилася.

У журналі «Президент» за 2001 рік мистецтвознавець З. Чегусова писала: «Поки ще не пізно, поки ще не загинули твори монументально-декоративного мистецтва найвищої художньої цінності, міській владі слід було б подбати про їх збереження й, можливо, створити в цьому приміщенні музей...» Міська влада не подбала. Хоча Тимченко і Скицюк зверталися до Міністерства культури та до Київської держадміністрації з проханням надати їм це приміщення для відкриття музею. Та отримали банальні відписки «про неможливість вирішення цього питання», бо приміщення передано в оренду на п'ять років «іншій людині».

Казка виявилась не потрібною ні владі, ні тим паче новому власнику, отій «іншій людині», котра не розуміла чи не хотіла розуміти, з чим має справу. Інакше як можна пояснити те, що постало перед очима після «реставрації» й відкриття нового магазину? Розписів просто не стало.

За цей злочин ніхто так і не відповів, хоча права Марфи Тимченко та її сім`ю мав би захистити наш (чинний!) Закон «Про авторське право».

Зараз дочка Марфи Ксенофонтівни Олена Іванівна Скицюк намагається врятувати хоча б те, що залишилося від Дива. У відчаї вона звертається до різних інстанцій, народних депутатів, пише їм листи, але відповіді досі не отримала. Чому? Невже всюди — байдужі «інші люди», що викидають божевільні кошти тільки на поп-культуру? Гей, озовіться! Якщо розпорядження Президента — не указ для вас, то дійте самі, але ж дійте!

Невже не знайдеться хтось і не допоможе організувати хоча б галерею — тоді Казку можна вважати не зовсім загиблою.

Зоря Петриківки (село на Дніпропетровщині) зійшла ще в 30-х роках, коли місцевий вчитель Олександр Статива надіслав до Києва сто зразків розпису. Кількох петриківчанок запросили вчитися до столиці. Серед них була і Марфа Тимченко. Відтоді все життя вона віддала петриківському розписові. Нині їй за 80, чоловікові —за 90 літ. Нещодавно у подружжя виникла ідея створити в Україні Народну академію декоративно-прикладного мистецтва, утворити в ній майстер-класи з розпису, гончарства, вишивки, художньої обробки скла, дерева, металу. Заклад, в якому фахівці змогли б донести свою майстерність до всіх бажаючих. Планувалося навіть створення електронної версії діяльності академії: віртуальна галерея, організація та участь у міжнародних віртуальних конференціях, виставках та багато інших цікавих проектів. Але такої академії ще нема. А справжніх майстрів розпису залишилося лише двоє — сама Марфа Тимченко та Галина Черниченко. Навчити створювати Казку теж нема кому. Звісно, є студії, де вивчають «петриківку», але викладають в них не фахівці, і це одразу відчуваєш, коли дивишся на малюнки — вони мертві. Нинішнє мистецтво йде до узагальнених форм, де зникають дрібні елементи, втрачається внутрішня сила, а цього допускати не можна.

Марфа Ксенофонтівна — лауреат Шевченківської премії, перший лауреат премії ім. Катерини Білокур, у 2002 році її з чоловіком нагородили орденом «За заслуги». А от Казку ми не вберегли. Нам ще є що берегти. І оскільки нинішній рік проголошено Роком культури, сподіватимемося, що історія не повториться.

Олена ГОРБУНОВА.

Образа від рапорту Ощадбанку

ДО УВАГИ УРЯДУ!

Державний Ощадний банк України має всі підстави радісно й урочисто прозвітувати про... 955 млн. 400 тисяч гривень. Саме таку суму його регіональні відділення виплатили громадянам України, котрі мали грошові заощадження, вкладені до 2 січня 1992 року в установи колишнього Ощадного банку СРСР, що діяли тоді на теренах і нашої країни.

Та, читаючи далі повідомлення прес-служби Ощадбанку України, задоволення від цієї звістки зникає. Наведені компенсаційні виплати грошових заощаджень здійснено за шість минулих років і, як підтверджують ошукані вкладники, лише по 50 гривень на рахунок. Незалежно від суми вкладу. І за умови, що зазначена сума не перевищує залишку проіндексованого вкладу. По 150 гривень отримали спадкоємці вкладників, котрі померли в 1997—2002 роках, і які в ці роки не отримали компенсацію грошових заощаджень «у межах залишку проіндексованого вкладу в розмірі державної допомоги на поховання». Ці відкупні держава виплатила за 15 мільйонами рахунків громадян. А не отримані вони за 39,3 млн. рахунків.

Може, в нинішньому році хоч ці крихітні суми буде виплачено? За попередніми підрахунками, йдеться в повідомленні, їх мають виплатити за 9,3 млн. рахунків. І у разі, коли Кабінет Міністрів прийме відповідну постанову, а Держказначейство перерахує Ощадбанку 500 млн. гривень, передбачених на це держбюджетом на 2003 рік.

Вочевидь, Кабмін має винести своє позитивне рішення. Проте, якщо у цій справі не відбудеться змін, то наші вкладники отримають компенсації за 39,3 млн. рахунків протягом чотирьох наступних років. Коли вже 50 гривень фактично дорівнюватимуть п'ятьом чи, може, трохи більше.

А ось у постійного передплатника нашої газети Петра Геращенка із Михайло-Коцюбинського Чернігівської області немає іншого виходу, як вимагати повернення всієї його скромної й неодмінно проіндексованої суми заощаджень. Він інвалід другої групи, переніс чотири поранення під час Великої Вітчизняної війни. Нині потребує операції. Платити нічим. Куди лише не звертався по допомогу — скрізь відмовили.

Три обурливі листи надіслав до редакції Павло Черненко з Одеси. В одному з них він пише: «Мої заощадження в сумі 15 тисяч рублів до січня 1991 року, а це на той час майже 25 тисяч доларів США, коштують мені двох інфарктів, двох операцій. Я збирав ці кошти десятиліттями, вирощуючи і реалізуючи овочі в позаробочий час».

Павло Іванович уважно відстежує процес повернення заощаджень. Називає різні суми безслідно зниклих заощаджень громадян, наведені декотрими політиками. Це приблизно 84,3 — 132 мільярди ще радянських рублів. Автор листа наголошує: заощадження громадян, сформовані на 1 січня 1991 року, працювали на радянську людину. Ті, що були сформовані з 1 січня 1991 по січень 1994 року, — на українських безсоромних капіталістів.

Щоб справедливо, по-людськи (!) розв'язати це складне питання, вважає наш постійний читач, треба врешті-решт встановити, яка справжня величина тих заощаджень громадян. А потім П. Черненко пропонує створити спеціальну комісію з числа вкладників, які не працюють у державних органах. Він вже не вірить обіцянкам керівників найвищих рангів, різним комісіям і групам, які ніби працюють у цьому напрямі.

Отже, поза сумнівом, повідомлення Ощадбанку не викличе ані захоплення, ані задоволення і в авторів наведених листів, і у вкладників усіх майже 55 млн. рахунків.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Європа визнає «Світанок»

«Приз нового тисячоліття» та почесний диплом за досягнення найвищих показників у технології та якості сільськогосподарської продукції вручено агрофірмі «Світанок» з Васильківського району Київської області.

Почесні нагороди отримала в Женеві засновник агрофірми, народний депутат України, доктор сільськогосподарських наук Тетяна Засуха.

Відзнаки, яких удостоїлася агрофірма «Світанок», за правом вважають одними з найпрестижніших в Європі, є свідченням досягнення найвищих показників у різних галузях економіки, сільськогосподарського виробництва.

Протягом 24 останніх років їх виборюють кращі з кращих підприємств, які є флагманами у своїх галузях та професіях.

Нинішнього року на «Приз нового тисячоліття» та почесний диплом претендували 106 учасників більш як з 30 країн світу. Агрофірма «Світанок» з Київщини — єдина, що представляла аграрний сектор України.

Саме якість і передові технології є основою високих показників цього господарства. Щороку тут вирощують 120 тисяч тонн цукрових буряків, 30 тисяч тонн зерна. Не може не вражати і такий показник: за день трудівниці «Світанку» надоюють майже 25 тонн молока. На повну потужність працюють цех з переробки м'яса, тепличне господарство.

На знімку: «Приз нового тисячоліття» в Женеві отримала народний депутат України Тетяна Засуха — почесний президент агрофірми «Світанок».

ГЛОБУС

Великий птах з японською ознакою

Найлегендарніший сумоїст має українське коріння

УКРАЇНСЬКЕ КОРІННЯ

Сорок років тому для японських дітей предметом обожнювання були три об'єкти: одна з національних бейсбольних команд, яєчня, що вважалася дуже дорогим делікатесом, і... сумоїст Тайхо.

Сьогодні в Японії немає людини, котра не знала б, хто такий Тайхо Кокі. Національний герой, йокодзун (великий майстер) сумо. Власне, якщо сумоїст здобув дві перемоги поспіль, його вже вважають національним героєм. На рахунку Тайхо таких вісім. А його рекорд — 32 перемоги в турнірах — побити не вдалося й досі. Нині Тайхо на пенсії, наприкінці травня йому виповниться 63 роки. Про цю живу легенду написано і видано чимало книг та монографій. Здавалося, японців уже нічим не здивуєш. І тут сенсація! Насправді Кокі Тайхо — Іван Боришко...

Сам Тайхо ніколи не приховував свого походження. Але донедавна вважав себе наполовину росіянином. І тільки нині з'ясувалося, що насправді його батько Маркіян Боришко народився в селі Рунівщині Зачепилівського району Харківської області.

— Наш співробітник працює в архіві Полтавської області (колись цей район належав до Полтавської губернії. — **Авт.**), — каже голова Федерації сумоїстів України Сергій Коробко. — Ми вже знайшли хатину, в якій народився Маркіян Боришко. Щоправда, прямих родичів у селі не лишилося. Але половина села —Боришки...

Сім'я Маркіяна Боришка 1900 року у складі переселенців виїхала на Далекий Схід, а пізніше — на Сахалін. 1928 року Маркіян познайомився з молодою японкою Ная Кіє, майстринею з ательє. Попри істотну різницю у віці (18 років) вони одружилися. Це було щасливе подружжя. Плодом їхнього кохання стали четверо дітей: три хлопчики і одна дівчинка. Боришко-сан (так називали Маркіяна японці) був популярною особою в Сікука (Поронайську). Сім'я мала велике господарство: самі орали, засівали, тримали корів, коней, овець, чорно-бурих лисиць, пекли і продавали хліб. Кажуть, Боришко-сан був причиною безсонних ночей багатьох красунь міста. Він завжди ходив у костюмі-трійці, з паличкою... Але розлучницею стала не місцева красуня, а Червона армія, що 9 серпня 1945 року увійшла до південної частини Сахаліну. Дружину разом з дітьми репатріювали до Японії. Маркіяна — не випустили...

Три роки він пропрацював перекладачем з японської в органах контррозвідки «Смерш». 49-го на нього було сфабриковано справу, і його засудили до десяти років ув'язнення. На свободу Маркіян вийшов тільки в часи відлиги. І 1960 року помер в обласній лікарні від запалення легень. До останньої хвилини він мріяв знайти свою сім'ю в Японії, дізнатися, якими стали його діти... З іронії долі рік смерті Маркіяна став роком тріумфу його славетного сина. У 1960-му Тайхо перейшов у перший розряд сумо, потім отримав приз мужнього борця, пізніше — свій перший приз за техніку боротьби і нарешті — гран-прі.

Протягом багатьох років 190-кілограмовий богатир не давав своїм суперникам шансів на перемогу. Скажете, наші гени? Мабуть, це правда. Він виріс кремезний, як батько, — 180 сантиметрів, японці вважають його одним з найкрасивіших чоловіків своєї країни... «Тайхо» в перекладі з японської означає «величезний птах». З таким розмахом крил до перемоги він не йтиме, а летітиме, вважав його вчитель... Цього року великий птах прилетить в Україну. Адже лелеки не забувають про свої гнізда.

— Дніми Посольство Японії в Україні підтвердило цей приїзд, — повідомив Сергій Коробко. — Тайхо хоче відвідати батьківщину свого батька і побувати на чемпіонаті сумо, що відбудеться у серпні в Харкові. Ми вже побували в Рунівщині, зняли на камеру хатинку-дідизну, набрали води з колодязя, узяли землі. Все це передали японцям, що приїздили до нас від нього. До речі, в клубі «Тайхо-бея» (надзвичайно популярному в Японії. — **Авт.**) тренується кілька російських борців. Це — як реверанс країні, в якій він народився. Тепер ми думаємо, що до клубу потрапить і наш сумоїст.

Приїзду Тайхо в Україну передує серйозна підготовча робота. Річ у тім, що ця людина вже давно нікуди не виїздить. По-перше, з такою вагою досить важко переміститися на інший кінець землі. По-друге, не так давно Тайхо переніс складну операцію. Дорогою в Україну він хоче побувати ще й на Сахаліні, в місті, де народився сам і де поховано його батька.

З огляду на приїзд національного героя посольство Японії хоче провести ще кілька культурних заходів, наприклад, дні японського кіно, виставку японських ляльок. Разом з майстром приїде знімальна група японської національної телекомпанії, щоб зробити передачу про Харківщину й Україну. Землю великих птахів.

Наталя **ФІЛІПЧУК**.

Менше солі в їжу!

Якщо у продажу будуть харчі, в котрих удвічі менше солі, то і кількість смертей від високого тиску зменшиться в країні у два рази, — з таким твердженням виступив шведський професор Матіас Лаурель. Швеція тим самим урятує життя 10 тисячам осіб щорік. Про це **повідомило шведське телеграфне агентство ТТ.**

Професор вважає, що сіль затримується в організмі і примушує його підвищувати кров'яний тиск. Нині, за даними Матіаса Лауреля, ситуація така: виробники харчових продуктів у Швеції щодня використовують 80 тонн солі, а треба було б лише 40 тонн, і це позитивно позначилося б на здоров'ї нації. «У Фінляндії, — заявив професор, — ще 10 років тому пішли таким шляхом, зменшивши використання солі для приготування продуктів на 30 відсотків, що скоротило тільки кількість інсультів на 60 відсотків»...

Щоправда, не всі у Швеції підтримують теорію Матіаса Лауреля. Інший науковець — Бьерн Фольков — стверджує, що зв'язок між споживанням солі та високим тиском не такий драматичний. Причину високої смертності він вбачає в іншому — стресі, якого зазнають люди в сучасному суспільстві. А може, мають рацію обидва?

Марат **ЗУБКО**.

Гельсінкі.

Примхливий дух Кракова

Фото АП.

Кожне місто має свій неповторний дух. Він — і в усмішках перехожих, і в легендах, і навіть у благаннях злидарів. Приміром, дух Кракова можна сміливо назвати примхливим. Здається, це він змушує мешканців однаково відповідати на запитання, чи знає англійську — «нє разумєм». Хоча щось підказує, що добре розуміють! Може, саме через його примхи туристи, мов навіжені, бігають старовинними вуличками міста, бо фігурки на годиннику у Ягеллонському університеті з'являються лише раз на добу — о першій, музей університету теж працює тільки до першої, до древнього замку — Вавелю — можна потрапити лишень до п'ятої, а Кафедральний костьол, де починав свою службу Папа Римський, відкрито для відвідувачів до третьої.

Чому так? Можливо, тому, що для мешканців цього міста найвищою цінністю є їхній комфорт. Вони не прагнуть справити враження на туристів: спокійно п'ють каву в численних кав'ярнях, моляться в костьолах (а їх тут понад сімдесят!), неквапливо ходять крамницями. Однак у цьому і є неповторний шарм Кракова. Його врівноважена, інколи навіть зверхня, величність.

На знімку: Маріанський костьол.

Тетяна **ПАСОВА**.

Допомога Тбілісі

Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про надання гуманітарної допомоги населенню столиці Грузії, яке постраждало внаслідок квітневого землетрусу. Повідомлення про це розповсюдило Посольство України в Грузії.

Міністерству з надзвичайних ситуацій України доручено закупити необхідну продукцію й забезпечити відправлення вантажу, його супровід до місця призначення і передачу отримувачам. А Міністерство закордонних справ має погодити механізм і терміни доставки гуманітарної допомоги, Державна митна служба — забезпечити оперативне оформлення вантажу, Державний департамент у справах охорони державного кордону — першочерговий контроль під час перетину кордону України. Нагадаю, що 25 квітня минулого року о 21-й годині 41-й хвилині в Тбілісі стався землетрус силою сім балів, загинуло восьмеро осіб, до 50 осіб зазнали каліцтва, сотні будівель пошкоджено, багато з них зруйновано. Столиці Грузії було завдано збитків на суму в 156 мільйонів доларів США.

Тамаз **ЛОМСАДЗЕ**.

Тбілісі.

РЕАЛІЇ

Свободу картоплі

У кафетеріях у Палаті представників Конгресу США «френч фрайз» — смажену картоплю по-французькому — відтепер називатимуть «фрідом фрайз» — «картопля свободи».

Та сама доля спіткала й тости по-французькому — їх перейменовано на «тости свободи». Американські законодавці в такий спосіб продемонстрували своє ставлення до Франції з огляду на її позицію з іракської проблеми, повідомляє радіо «Свобода». Нагадаємо, що Франція виступає проти початку воєнної операції в Іраку.

Кажуть, французи образилися. За картоплю-фрі і... Бельгію. Адже страва бельгійська.

Фото АП.

Іракські курди воюватимуть з США, якщо у війну вступить Туреччина. ▼ Але цю жінку тягар можливої війни навряд чи злякає.

Прикордонні вигоди для французів і німців

ЖИТТЯ ЯК ЖИТТЯ

Французький Страсбург і німецький Кель розділяє Рейн, а з'єднує Європейський міст. Довкола — пустирі, дерева, циганські табори. Але скоро, років за два, тут буде, так би мовити, місто-сад. Оскільки Кель спільно із Страсбургом виграв знаменитий конкурс пейзажів «Ландесгартеншау»: багато в чому завдяки нев'янучій французько-німецькій дружбі й потребі це підкреслити. Особливо в регіоні, який свого часу був причиною недовіри й неприязні між двома державами.

Тепер усе інакше. Якась сотня метрів — і ти в сусідній країні. Звичайно, це веде до цілком природного пошуку вигоди від відвідання сусіда: і з боку французів, і з боку німців. А вигоди є. Щосуботи автостоянки поблизу супермаркетів прикордонних німецьких містечок геть забиті автомобілями з французькими (точніше — ельзаськими) номерами. Всюди французька мова. Черги в магазинах для Західної Європи небачені — стояти доводиться хвилин 15—20. І це природно: ціни на продукти в Німеччині нижчі, ніж по той бік франко-німецького кордону. І досить відчутно: в середньому на 20—50 відсотків! А до кордону — лише десять хвилин машиною. Або півгодини звичайним міським автобусом, що відходить від знаменитого страсбурзького собору і прибуває прямо в Кель. А можна ще й велосипедом, закинувши на спину об'ємний рюкзак. Митниць і перевірок немає. Гроші уже однакові — євро.

Але й до запровадження євро французи так само їздили до Німеччини по все їстівне. А тепер тим паче — по овочі, фрукти, заморожені напівфабрикати (німецькі м'ясні продукти, як правило, вдвічі дешевші від французьких), молоко (плитка «Мілки» в Німеччині коштує приблизно 60 сантимів, а у Франції — 1 євро). Те саме стосується молока і молочних продуктів.

Нашій людині надзвичайно приємні тут дуже душевні солоні огірочки (55 сантимів літрова банка, не те що корнішони), кефір «Калинка» — за ті самі гроші і, нарешті, різні сорти німецького житнього хліба, дуже схожого на наш, але з додаванням то насіння, то маку, то ще якихось зернових. Французькі багети не всім до смаку. А ще в містечку Кель є російський магазин. Пельмені, квашені помідори, кабачкова ікра. Величезну популярність має ряжанка. Російськомовні книги й касети також купують, але не з таким захопленням, як продукти.

Також французи масово купують у Німеччині й побутову хімію — пральний порошок, шампуні тощо (дешевше десь у півтора рази). У Келі, скажімо, можна за шість євро, а не за дев'ять, як у Страсбурзі, купити барвник для волосся і також набагато дешевше — фотоплівку. І ще одна приємність для жителів Ельзасу від близькості Німеччини: від Страсбурга до знаменитого німецького Баден-Бадена десь кілометрів 40. І лише за 13 євро, наприклад, ви маєте право на три години водних процедур, у мінеральних джерелах... Та що там і казати, класики про це писали. А у Франції це задоволення — нечасте, не зрозуміле народом. Тут лазня — поняття дуже двозначне, і французам якось смішно уявити, що голі люди можуть збиратися разом, щоб попаритися. Французи, щоправда, їдуть до Баден-Бадена нечасто, а ось численні іноземці, які мешкають у насиченому європейськими інституціями Страсбурзі, — майже щотижня.

Фото автора.

Тепер про німців. Вони також активно приїздять до сусідньої Франції, і також не без вигоди. По дизельне паливо, наприклад. Адже в Німеччині — нові екологічні податки, і ціни кусаються. Звичайно, німців у сусідній Франції цікавить не тільки паливо. Пишнотілих, порівняно з французенками, німецьких фрау дуже багато під час розпродажу у великих магазинах на зразок «Галері лафайєт»: французький одяг витонченіший, а парфуми престижніші. Крім того, німці особливо полюбляють французькі сири й вина — вони тут надзвичайно добрі, хоча й недешеві. Вечорами в багатьох страсбурзьких ресторанах, особливо ресторанах дорогих, із багатою кухнею, з хорошими винами, чути німецьку мову. Столики тут замовляють заздалегідь, клієнти — постійні.

Незважаючи на, здавалося б, певну стихійність усіх цих «гуманітарних обмінів», є організація, що відстежує різні аспекти прикордонних контактів. Називається вона «Євро-інфоспоживач». Її фахівці порадять, як і що купувати по обидві сторони кордону, проводять аналіз цін і, що особливо важливо, дадуть юридичну консультацію тим, хто хоче працювати в сусідній країні. Але це вже інша історія.

Ганна **ЧЕЛПАНОВА**.

Страсбург, спеціально для «ГУ».

Алло, ми знайшли таланти!

«ПІСЕННИЙ ВЕРНІСАЖ-2002»

(Початок на 1-й стор.).

Дещо з історії питання

Головним режисером-постановником фестивалю протягом багатьох років був народний артист України Борис Шарварко. До журі фестивалю входили провідні співаки — Софія Ротару, Оксана Білозір, Таїсія Повалій, Іван Попович, Василь Зінкевич, Тарас Петриненко та інші. Для Іво Бобула, Ірини Білик, Ані Лорак та багатьох інших фестиваль став трампліном для виконавської кар'єри.

Режисерсько-постановницька естафета нині в руках народного артиста України Дмитра Мухарського. Журі цього року очолив Василь Зінкевич. До речі, суддівську ложу наполовину заповнили відомі поети-піснярі й композитори: В. Герасимов, О. Білаш, І. Поклад, М. Луків, М. Ткач, О. Злотник, І. Кирилїна. Що означало загострену увагу конкурсу до репертуару, з яким виступали молоді обдарування. Не дивно, що виходили вони здебільшого з піснями членів журі. Однак це аж ніяк не погано: метри абищо не запропонують. Не називаючи пісень лауреатів та їх авторів, зазначимо лише: твори допомогли учасникам яскравіше проявитися. Тож судді оцінювали виконавця, а також пісню та її авторів.

Як ведеться, українська мова була обов'язкова для представленої програми.

Кращі з кращих

Те, що молоді співаки виходять у заключному концерті на одну сцену з визнаними — практика не лише цього фестивалю. Вона завжди зумовлює численні суперечки: одні слухачі вважають, що порівняння не на користь титулованих, інші — що не на користь молодих. Цього разу, здається, спостерігався другий варіант. Відомі українські сценічні світила — Василь Зінкевич, Віктор Шпортько, Іво Бобул, Іван Попович, Олександр Гурець, Фемій Мустафаєв — часто були цікавіші за нову зміну. Цей контраст посилювався й відсутністю середнього вікового ешелону (окрім хіба що Каті Бужинської, новоспеченої заслуженої артистки України) — заявлених у програмі Інеш, Астраї, Руслани, Ніни Шестакової, Євгенії Власової, котрі, певне, збалансували враження.

Утім, відкриття таки сталися. А інакше і бути не могло. Лауреатом третьої премії стала студентка столичного державного коледжу естрадно-циркового мистецтва Міка Ньютон (бажаємо їй не зволікати із зміною дивнуватого псевдоніма). Другою премією нагородили студентку того самого коледжу — Олену Омаргалієву. Лауреатом першої премії став студент, як ви вже здогадалися, теж того ж коледжу, — Сергій Дем'янчук. Гранпрі, тобто нагороду за значний відрив від решти суперників, отримала Ольга Нека — справді найголосистіша і найартистичніша. Ольга потрапила в «десятку» з красивою, пристрасною піснею «Іду до вас» (слова В. Шинкарука, музика К. Яновського).

Серед непремійованих лауреатів «Пісенного вернісажу» теж було кого послухати. І можна сподіватися із великою долею впевненості, що наступними роками головні позиції на фестивальних п'єдесталах завоюють найпомітніші з них — Мар`яна Соболь, Євгенія Дубова, Пауліна (усі з Харкова), Ірина Корнелюк (Ковель) та інші.

Два слова про тенденції

Фестиваль уперто продовжує шукати таланти, і це йому вдається. Дякуючи передусім Міністерству культури і мистецтв, Держтелерадіо України, Асоціації діячів естрадного мистецтва України, Київській міській державній адміністрації, та, звичайно, Всеукраїнському державному центру фестивалів та концертних програм — звідки, власне, все й починалося.

Традиції української естрадної пісні живуть на новому витку. Давнє, незабуте так, вони краще виявляють голосові можливості. Але ж 20-річним притаманний оптимізм. І нічого поганого, якби концерт було приправлено радощами. Суму в нашому житті не бракує. А ще непогано було б ефективніше задіювати у майбутньому столичних стилістів, бо не всі хлопці й дівчата мають уявлення про сценічний образ сучасного виконавця.

Організатори переконували журналістів, що добряче поїздили регіонами батьківщини для відбору найкращих голосів. Голоси й справді чудові. Але чому представлено лише кілька регіонів (здебільшого Київ, Харків, Донецьк, Житомир...)?

І, мабуть, цей заключний концерт логічніше було б провести у стінах постійно згадуваного під час концерту естрадно-циркового коледжу. Бо, як з'ясувалося, ледь не всіх талановитих молодих співаків зосереджено саме там.

Головне, звичайно, те, що фестиваль вкотре підтвердив

крокує на «Вернісажі» пліч-о-пліч із свіжими віяннями. Хоча деколи хочеться більше відчувати подих часу. Адже деякі виконавці, певне, щоб догодити солідному журі покоління славетних 60-х, бояться експериментів (у найкращому значенні цього слова) і демонструють якусь неприродну статичність.

Чимало пісень, які звучали у виконанні молодих співаків, — сльозливі, тужливі, простяжні. Так, вони красиві, славу України як співучої, голосистої землі. «Важко на музику душу покласти, а ще важче її проспівати», — слова із пісні, яку виконала володарка Гран-прі Ольга Нека. Добре, що у більшості випадків авторам вдалося перше, а виконавцям — і те, і друге.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімках: учасники заключного концерту; на сцені — Іван Попович.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Гарячий сніг

Фото автора.

(Початок на 3-й стор.).

Історія боїв за Харків, навіть майже через шість десятиліть, залишається однією з маловідомих сторінок війни, скоріш чорною, ніж білою її плямою.

Гвардійський взвод лейтенанта Широніна стояв на смерть на околицях нікому не відомих українських сіл...

Ранньою весною, 2 березня, взвод лейтенанта П. Широніна 78-го гвардійського стрілецького полку отримав наказ зупинити німецький наступ на Харків. 25 гвардійців проти десятків німецьких танків. Упродовж доби бійці обороняли залізничний переїзд неподалік села Таранівка. Ворог утратив 11 одиниць бронетехніки і майже сотню солдатів. Коли інші підрозділи підійшли їм на підмогу, в живих залишалося тільки шестеро героїв разом з тяжкопораненим командиром. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 18 травня 1943 року, зважаючи на особливий героїзм, удруге в історії воєнних нагород, усьому взводові було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Від Таранівки до Соколового, якщо подивитися на «кілометрівку», землі тієї лише п'ядь. Але за кожне село, за кожну висотку, кожний роз'їзд бої ішли по кілька разів на добу.

Удень 8 березня гітлерівці розпочали наступ на фронті розташування чехословацького батальйону. Головний удар обрушився на позиції 1-ї роти надпоручика Отакара Яроша. Разом з двома батареями зі складу 25-ї дивізії соколовська оборона налічувала майже 350 солдатів та офіцерів. Спочатку фашисти відкрили потужний артилерійський вогонь, потім в атаку пішла танкова група есесівців. За першою атакою — друга, ще запекліша — 60 танків, два батальйони автоматників. Бій справді зав'язався не на життя, а на смерть. Німці увірвалися в село. Де були свої, де чужі — у цьому танку самої смерті розібрати щось було неможливо. Витративши боєприпаси вогнепальної зброї, захисники Соколового кидалися з гранатами під танки, але не відступали. І все-таки пізно увечері все скінчилося. Фашисти втратили 19 танків, 6 бронетранспортерів, майже 400 осіб убитими. Але й з нашого боку відступати теж уже майже не було кому.

У бою чехословацький батальйон зазнав поразки. Але народи Чехії і Словаччини пишаються подвигом своїх співвітчизників. У своєму першому бойовому хрещенні батальйон не похитнувся, не залишив позицій, що вже саме по собі було мужністю, а склав десятки голів своїх солдатів за нашу спільну перемогу.

З точки зору сучасної прагматичної логіки важко осмислити, зрозуміти, навіщо було кидати сотні людей під гусениці танків, якщо через кілька днів ворог усе одно заволодів Харковом. Як важко уявити почуття захисників Вітчизни, за спинами яких стояли загороджувальні загони НКВС, котрі відрізали шлях героїчним взводам до можливого відступу. Як страшно слухати розповіді очевидців про «чорнопіджачників» — цивільне населення, яке часто-густо з голими руками кидалося в бій проти озброєного ворога, та й про багато, багато інших таємниць найстрашнішої війни. Але хіба помилки, а то й злочини недбалих командирів можуть применшити подвиг солдата, котрий угризався зубами в землю, не пасував перед ворогом, не зганьбив Вітчизну і віддав за неї життя? Ні, ніколи.

Перемоги святкують полководці. Солдати в дні перемог тужать. Якщо пощастило комусь із них дожити до неї.

Микола КОСИЙ.

Соколове
Харківської області.

На знімку: ветерани чехословацької армії.

АНОМАЛІЇ

Літаючі тарілки можна робити на Харківському авіазаводі!

У цьому впевнений чернігівський Томас Мор

З працями Євгена Миколайовича Гігаурі, керівника Інженерного центру реконструкції розвитку, після його телефонного дзвінка у корпункт, чесно кажучи, мені не дуже хотілося знайомитися. Так, є всесвітні глобальні проблеми, які треба розв'язувати, є ідеї об'єднати ідеологію усіх партій для вирішення нагальних проблем Землі. Чудово! А я тут до чого? Мені ось з редакції прийшло прагматичне завдання —написати про незвичайні явища в нашому житті...

— НЛО? — перепитав співбесідник.

— Ну хоча б про них.

— Так давайте і про них поговоримо. Я не тільки їх бачив, а й знаю дещо про принцип їхнього руху...

— ???

Згадане по-справжньому заінтригувало. Ми домовилися про зустріч і, зустрівшись, почали розмову про НЛО.

— Отже, ви їх справді бачили? — поставив я запитання руба.

— Мені було вісім років. Ми тоді жили у Тбілісі (співрозмовник — напівгрузин: мати його українка, а сам він одружився на чернігівчанці й тепер проживає з дітьми у Чернігові. — **Авт.**), — розповідав Є. Гігаурі. — Увечері грався з дітьми у дворі. І ось побачили, як на висоті 8—9 метрів над нами пролітав яйцеподібної форми об'єкт. Він увесь світився. Усередині видно було бородатого чоловіка, який посміхався до нас.

— Можливо, це вам наснилося?

— Що ви, я ж не один усе це помітив. Та й дорослі встигли побачити, як НЛО віддалялося від сусідніх будинків.

— Це була не остання зустріч з незвичним?

— Потім я ще кілька раз бачив НЛО. Якось над Тбілісі висіла яскрава зірка. Потім від неї відділилося дві маленькі зірочки. Згодом вони повернулися і злилися з великою зіркою.

— І вам сьогодні відомо принцип їхньої роботи?

— Навіть більше. Я і члени Інженерного центру реконструкції розвитку навіть можуть запропонувати Харківському авіазаводу виробництво нових літальних апаратів, які працюють як НЛО.

— Але для цього треба мати солідне конструкторське бюро, цілий інститут.

— Я цілком з вами згоден. Ось так просто, зрозуміло, літаючі тарілки будь-де не виробляють. Для реалізації цього проекту потрібно кілька років, крім того, значна інвестиція.

— Мені не дуже віриться, що все це так просто... Адже тут потрібні зовсім інші технологічні підходи. Та й рівень фахівців — дуже високий.

— Крім того, їм потрібне розуміння, що ноосфера Землі вже має усі ці знання, і з неї треба лише зняти цю інформацію.

— Я не розумію...

— Ми — живі істоти — є відкритими інформаційними системами, які взаємодіють з єдиною інформаційною системою планети. І всі події, і знання, які будь-коли були і будуть на Землі, записані в ноосфері, яка представляє собою електромагнітне і різночастотне поле. Фактично людина є матеріальним резонатором-приймачем і передавачем його хвилі певної вібрації.

— Тобто я живу за заздалегідь визначеним кодом?

— Кожен з нас є носієм духовних матриць, які вселені у нас, як в матеріальний храм, шляхом сполучення з нашим електромагнітним полем певної частоти. Ми — електромагніти в діапазоні так званих біологічних частот. Що це означає? Є загальна програма розвитку на кожному еволюційному етапі для всіх живих систем, планети загалом, природних сфер існування флори і фауни, людського суспільства, нації, роду, сім'ї, людини.

— Як же дізнатися про те, що є, програмується в ноосфері?

— Ця здатність дана не кожному. Для згаданого потрібен певний стан висоти духу, бажання створити щось значне, зробити для суспільства, людей користь. Що насправді є геніальністю? Просто чимало людей досягли такого рівня духовного розвитку, що вони можуть підключатися до невичерпного джерела всіх знань. Його ми називаємо Космічним Розумом, Богом чи просто Природою. Геніальні ідеї часто приходять під час сну. Неподинокі випадки, коли й відомі музиканти, прокинувшись, записували ноти чарівної мелодії. На мій погляд, це відбувається тому, що свідомість талантів, геніїв потоншується до висоти вібрації, яка може контактувати, резонувати з Розумом.

— Ви маєте таку здібність?

— Так.

— Отже, ви геній?

— Ні, я просто багато духовно самовдосконалювався. Зрештою, десять років тому я зміг отримати від Розуму, наприклад, знання про магніт.

— Як це було?

— Поринув у дрімотний стан, бо саме у такий спосіб відбувається контакт свідомості з підсвідомістю, яка напряму зв'язана вібраційно з вищими шарами інформації про все суще.

— В якій формі вам передалася інформація?

— Було таке враження, ніби я дивлюсь віртуальний мультфільм...

— Отже, так само ви отримали інформацію про принцип дії літаючої тарілки?

— Я зацікавився цим питанням у 1997 році. У ході контакту з Розумом я не тільки побачив схему побудови НЛО, а й зрозумів, що джерело його руху — у замкнутій системі. Я навіть пробував виготовити за планом, отриманим з ноосфери, літаючу тарілку вдома. На жаль, я не міг досягти ідеальної поверхності літального об'єкта і потрібної швидкості руху. Проте мій макет, виготовлений у кустарних умовах, при обертанні значно легшав. (Співрозмовник показав план літаючої тарілки, довго пояснював технічні її характеристики, але, на жаль, мені, гуманітарію, все це було важко не тільки освоїти, притому й переказати — тому й роблю свідомо у цьому місці пропуск. —Авт.).

— Чому літаючі тарілки рухаються так швидко?

— Вони мають здатність настроюватися на частоту об'єкта, до якого летять. Тому цей процес відбувається миттєво.

— Ви принесли мені багато ксерокопій з інтерв'ю з вами, вашими однодумцями у російських та українських (одеських — там активно працює відділення Інженерного центру. — Авт.) газетах. В опублікованих матеріалах про різні суперновітні технології, оповідається, зокрема, про автомобіль, який працює фактично на повітрі. У це важко повірити...

— Але він рухається. Це, до речі, цілком готова для впровадження у виробництво розробка. Насадку до двигуна, що дає можливість довести витрату бензину до 1—2 літра на 100 кілометрів, можна уже сьогодні ставити на конвеєр. Ця установка екологічна. Винахідники згаданого вже працюють над двигуном, який споживатиме замість бензину і дизпалива воду. На мою думку, за цією технологією майбутнє.

— Чому цим переймаються ентузіасти, а не інженери, конструктори провідних заводів?

— Банальна ситуація. Вони зорієнтовані прагматично на вдосконалення наявних застарілих технологій. Ми ж пропонуємо революційні винаходи, розробки, які поліпшать екологічну ситуацію на Землі, істотно змінять на краще життя землян. На жаль, у цій справі багато перепон, нерозуміння, консерватизму. Тому ще у грудні 1999 року ми утворили всесвітню Спілку громадських об'єднань «Еволюція», мета якої —сприяння технологіям, що кардинально «виправляють» і «підчищають» екологію, дають нові джерела енергії. І головне сьогодні — вироблення і широке розповсюдження нового світогляду. Суть і мета нашої програми — побудова Екологічного Духовно-Єдиного Світу (ЕДЕМу), яка б розвивається за єдиними природно-космічними (Божими) законами.

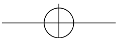
Є. Гігаурі приніс мені власний рукопис великої книжки «Доктрина ЕДЕМ», яку він написав у Чернігові. Ознайомившись з її змістом, я подумки подивувався: виявляється, Томаси Мори з їхніми прагненнями створити ідеальне всесвітнє суспільство в нових умовах не перевелися! Фактично «Доктрина ЕДЕМ» —модернізована Біблія, яка, синтезуючи усі філософські, релігійні вчення та науково-фізичні закони, дає пояснення, відповіді на запитання, як людині, нації, народу подолати сучасні колізії та суперечності, побудувати щасливе земне суспільство, де правитиме Розум, Любов, Мудрість. Коли з автором книжки зустрілися вдруге, він повідомив, що у Чернігові уже розпочався процес створення програми нового розвитку суспільства, що має назву «Чернігівські ініціативи». Її схвалив оргкомітет Єдиного центру суспільного розвитку. Можливо, його ідеї справді зрушать з місця рутину життя сучасних політичних систем. І, як вірить Є. Гігаурі, може, і справді висловлене передбачення американського лікаря та великого провидця Едгара Кейсі про те, що Чернігів стане «столицею духовного руху у світі на початку третього тисячоліття», здійсниться.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

На знімку: Євген Гігаурі.

Фото автора.

ОБ'ЄКТИВ

7 березня. Українська асоціація Міжнародної амністії на знак солідарності й на захист прав жінок-жертв проводить акцію під гаслом: «Менше слів! Більше прав!».

11 березня. Запоріжжя. Через п'ятимісячну затримку зарплати страйкком трамвайно-тролейбусного парку запропонував не виходити на лінію всім тролейбусам і трамваям міста.

8 березня. Україна святкує Міжнародний жіночий день 8 Березня.

10 березня. Київ. У Національному художньому музеї України проходила виставка «Коло. Україна в моді».

9 березня. Київ. Акція протесту опозиції. Біля пам'ятника Тарасу Шевченку лідери «Нашої України», Блоку Юлії Тимошенко, СПУ та КПУ закликали до об'єднання заради майбутнього України.

13 березня. Київ. Пікети біля Генеральної прокуратури з вимогою вплинути на незаконні дії деяких правоохоронців.

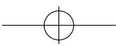

12 березня. Мюнхен. На 83-му році життя померла народний депутат України другого, третього, четвертого скликань Ярослава Йосипівна Стецько.

12 березня. Київ. У Верховній Раді проходили парламентські слухання «Про функціонування української мови в Україні».

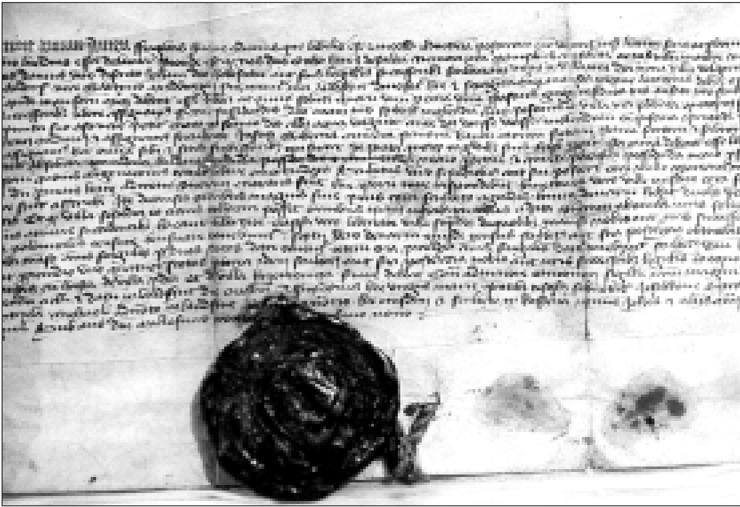
Сім днів із життя держави очима фоторепортерів Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Богдана МАСЛЯНИКА, кореспондентів Укрінформу

Історія сховищ життя

АРХІВИ

«Від Говенової до Нєжніча. Дай 6 десять кун подійного, повідав Говен, ідучи на суд, а поп писав. А дай Луці. Як не віддаси, то я у князя візьму отрока, перш ніж прийду, а це більше тобі вийде». Це нехитре послання, датоване 1110—1137 роками, написане на пластині березової кори розміром 6,5 на 30 сантиметрів. Воно розповідає про фінансову суперечку і погрозу втручання «судового виконавця» — отрока, і є найдавнішим в Україні архівним документом. Цей запис, який ясно демонструє, що проблема погашення боргів має щонайменше дев'ятисотлітню історію, зберігається в Центральному державному історичному архіві у Львові.

Сама ідея підтвердження своїх прав на певне майно чи територію шляхом зберігання відомостей про їх виникнення, скоріше за все виникла за писемність. Принаймні, навіть сьогодні під час розв'язання територіальних суперечок серед австралійських тубільців право на певну місцевість залишається за тим племенем, представники якого можуть розповісти найповнішу її історію. Австралійські знавці, котрі пам'ятають походження кожного дерева, каменя і лощинки й передають ці відомості із покоління в покоління, є наочним прикладом існування за доісторичних часів своєрідних усних архівів. Мало того, фольклор і епос одвічно виконували функцію збереження інформації і, в певному сенсі, також можуть вважатися прообразом архівів.

Але в сучасній науці зазвичай вважають, що виникнення архівів безпосередньо пов'язано з виникненням писемності та держави. Найдавніші сховища документів, рештки яких дійшли до нашого часу, було створено вже найпершими цивілізаціями Шумеру, Вавилонії, Ассирії у III—II тисячоліттях до нашої ери. Найповнішим із відомих нам архівів того часу є бібліотека ассирійського царя Ашшурбанапала (668—626 рр. до н. е.), знайдена в руїнах давньої Ніневії.

На тридцяти тисячах глиняних табличок, окрім наукових трактатів, літературних творів та історичних хронік, представлено угоди між різними країнами, закони, звіти про будівництво царських палаців, донесення чиновників, повідомлення вивідувачів про становище в сусідніх країнах, списки підкорених Ассирією народів із зазначенням розмірів податей, що надходили від них, листи, переліки тварин, рослин і мінералів, бухгалтерські книжки царських господарств, різні скарги, угоди, документи, укладені під час купівлі будинку чи рабів.

У всі часи в Єгипті, Греції, Римі, Візантії, незалежно від типу носія — глиняні чи дерев'яні таблички, папірус чи пергамент, береста чи папір, створення архівів було пов'язане з необхідністю підтвердження якихось фактів і прав.

З утворенням Київської Русі і поширенням на її теренах писемності з'являються і перші архіви, датовані X століттям нашої ери. Основними місцями концентрації найдавніших письмових документів були княжі палаци, церкви, монастирі. Відомості про зміст великокнязівського архіву отримано шляхом аналізу історичних документів, зокрема літописів. У ньому було зосереджено найважливіші юридичні документи — «Руська правда», «Правда Ярославовичів», «Статут Володимира Мономаха», церковні статути, приватне і дипломатичне листування, міждержавні угоди з Візантією, волзькими болгарами, Польщею, Угорщиною, Францією, Німеччиною, скандинавськими країнами, Римом. Про важливість цих документів свідчить той факт, що зберігався архів у державній скарбниці (казні). Окрім того, функції архіву виконувала і створена 1037 року Ярославом Мудрим бібліотека, розташована в Михайлівському боковому вівтарі Софійського собору. В ній, зокрема, зберігалися юридичні та дипломатичні документи, приватні акти і купчі.

За часів феодальної роздробленості важливим місцем зосередження документів стали церковні архіви, що формувалися при церквах, монастирях, кафедрах митрополитів і єпископів. На жаль, архіви тих часів практично не збереглися і ми можемо судити про них лише за окремими фрагментами.

Зміцнення державної влади в регіонах України, що входили до складу Литви та Польщі в XV—XVII століттях, зумовило краще збереження інформації. Архіви тих часів вирізняються різноманітністю відомостей і, незважаючи на відсутність інколи цілих інформаційних масивів, дають доволі повне уявлення про життя того періоду.

З кінцем сімнадцятого століття пов'язана одна цікава детективна історія. Оскільки в ті часи більшість земельних і майнових суперечок розв'язувалося шляхом пошуку в архівах документів на право володіння, поширеною стала підробка жалуваних грамот та інших архівних документів. Найвідомішим «фахівцем» на цій ниві став Івашута (Іван) Рубець. Коли його «витівки» викрили, у нього під час обшуку було вилучено вісімнадцять підроблених печаток. Виконані на найвищому рівні підробки імітували особисті печатки всіх українських гетьманів, польських і російських монархів, церковної і цивільної влади. Скільки документів підробив Івашута, син дуже впливового і багатого представника козацької старшини, і чиї замовлення він виконував, з'ясовано не було. Після клопотання батька, за вказівкою гетьмана Самойловича, справу було «спущено на гальмах» і результати розслідування не розголошувалися.

Останні три століття представлені в архівах найповніше. Все, що відбувалося на теренах України в XVII—XX століттях, — від широко відомих історичних подій до суто особистих фактів — відображено на сторінках документів і зберігається на стелажах, загальна довжина яких становить не одну сотню кілометрів. Сучасна мережа державних архівів складається з Державного комітету, семи центральних, двадцяти чотирьох обласних, київського і севастопольського міських архівів, 487 районних і 153 міських архівних відділів, у фондах яких загалом зосереджено близько 52 мільйонів одиниць зберігання. Ще майже три мільйони — в бібліотеках, архівах міністерств, науково-дослідних установах. Сьогоднішні архіви — це не лише тексти, а й карти, фотографії, фільми, мікроплівки. І хоча більша частина цієї інформації має відверто повсякденний характер, за уявною буденністю допитливий погляд може роздивитися дуже багато цікавих подробиць. Не історію великих подій, а звичайнісіньке життя, без ретуші і глянцу. Це життя, як, утім, і історія, якщо придивитися пильніше, складається з безлічі маленьких подробиць, що свідчать про минуле зрозуміліше й промовистіше за монументальні полотна, створені на догоду тій чи тій ідеологічній чи політичній концепції.

На знімках: найдавніший документ Центрального державного історичного архіву України в Києві — пергаментна грамота руського воєводи Отто з Пільче, 1369 рік; хранителька архіву Олександра Бесхлєбная.

Олег ДЕНИСОВ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Лабіринтами Ватикану

Душа якого любителя літературних пригод залишиться байдужою при самій згадці про нескінченні лабіринти книжкових полиць, стелажів, припалих пилом тек і таємничих важезних фоліантів. Починаєш гортати пожовклі сторінки і зупиняється час або, навпаки, шалено мчить тебе через сотні й тисячі років у минуле. Які надзвичайно цікаві події, відкриття, зустрічі з незнаним чекають там на читача. Які здобутки людської думки, мрії, фантазії окрилюють його душу, запрошують у подорож світом майбутнього, що бере свій початок у сивій давнині.

Прадавня східна мудрість твердить: «Ніщо не нове під Місяцем! Все вже було, є і буде свого часу!». Візьмемо хоча б уже промайнуле таке стрімке, навіжене незбагненне двадцяте сторіччя від Різдва Христового. Важко навіть думкою осягнути шалену швидкоплинність пройденого шляху від першого потяга й пароплава до космічних станцій, супутників і кораблів. Від першого радіосигналу між двома містами до міжпланетного радіо-і телезв'язку, від «німого» кіно до комп'ютерної віртуальної реальності... Цей перелік можна продовжувати безкінечно.

Та залишмо на деякий час звабі сьогодення й «випишемо перепустку» в секретний відділ головної бібліотеки Ватикану в Римі. Тут зберігаються не тільки найвизначніші здобутки людської думки нової ери, а й значно стародавніші літературні джерела. За велінням долі й обставин сюди потрапили неоціненні за своїм історично-пізнавальним значенням глиняні таблички-рукописи з храму головного бога Древнього Вавилона —Мардука. Цікава їх історична доля. Спочатку ці знання майже 1500 років нагромаджувалися в різних храмах та святилищах Центральної Месопотамії. Потім їх зібрали й зосередили в головній скарбниці Нового Вавилона, вже за правління Навуходоносора II (605 — 562 роки до нової ери).

Коли перський цар Ксеркс 481 року до н. е. вщент зруйнував Вавилон, ці глиняні таблички-рукописи разом з іншими скарбами було перевезено до стародавньої перської столиці Персеполя. Ще 150 років потому Олександр Македонський у свою чергу геть чисто розгромив, спалив і пустив за вітром і цю столицю перської династії Ахаменідів після перемоги над Дарієм III. Але видатний полководець дуже уважно, з повагою ставився до писемних свідоцтв давнини, зокрема, і до різних галузей науки в цілому. В його величезному військовому обозі був спеціальний «науковий полк» вчених, писарів, літописців. Тому стародавні рукописи зі скарбниць Персеполя зберегли й повернули у відбудований Вавилон — останню резиденцію Олександра Великого.

Знову пройшли століття, і вже римські легіонери як трофей переправили ці та багато інших писемних скарбів до Риму. Тому Ватиканська бібліотека сьогодні одна з найбагатших у світі на стародавні зібрання. На її підземних «вулицях» та «площах» зосереджені дивовижні свідоцтва найстародавніших цивілізацій нинішнього «витка історії», а також конкретні згадки про давніші часи.

Чого вартий один лише так званий «Кодекс Ватиканус», в якому викладено давньомексиканські свідоцтва про існування доісторичних могутніх високорозвинених цивілізацій людства. Зберігаються тут і давньоєгипетські папіруси із храму богині Нейт про циклічність загальнопланетарних катаклізмів, зумовлених періодичними змінами сонячної активності. Дуже цікаві дані наведено й у давньоіндійській збірці «Пурани» — священній Книзі Життя, що теж є тут. Саме в ній згадується одиниця виміру часу — «каште», що дорівнює 1/300000000 (одній трьохсотмільйонній) частці секунди. Диво, та й годі — що можна вимірювати такою мірою в ті часи? Навіть сьогодні ця величина трапляється лише в теоретичній фізиці, що оперує гіпотетичними даними про тривалість «життя» найелементарніших часток Всесвіту.

А в стародавніх (їм щонайменше 5 — 6 тисяч років) давньоіндійських рукописах «Сур'я-Сідханта» наведено надзвичайно точні дані про будову Сонячної системи, відстань між різними планетами, зокрема про відстань від Землі до Місяця. На сучасному етапі розвитку техніки така точність вимірів можлива лише теоретично, з застосуванням лазерної оптики з такою потужністю випромінювання, яка сьогоднішній науці ще непідвладна.

Історико-соціальний парадокс наведених фактів полягає в тому, що, як співав Володимир Висоцький: «удивительное рядом, но оно — запрещено!». Дійсно, і 6000 років тому, й 2500 вчені знали про Всесвіт багато й конкретно. А якихось 400 років тому, в Римі на вогнищі було спалено Джордано Бруно лише за те, що він сповідував гіпотезу Миколи Коперника щодо руху Землі навколо Сонця, а не навпаки.

Та що там 400 років, коли «всього» 50 років тому в Радянському Союзі найбільші «наукові світила» вважали, що спадковості немає, а генетика як наука — «продажна дівка імперіалістичної пропаганди». 40 років назад така сама доля ледь не спіткала у нас кібернетику, яку офіційно визнали пропагандистською диверсією проти радянської науки. А всього 15 років тому черговий міністр охорони здоров'я кричав, що радянській людині інформотерапія не потрібна, бо як може лікувати те, «... чого я не можу ні побачити, ні помацати».

Та час спливає, життя продовжується, а допитливих і невгамовних дослідників чекають нові відкриття, в тому числі й на сторінках нових книг.

Георгій ВАСИЛЬКІВ.

Київ.

ДАЛІ БУДЕ

ФОТОПОГЛЯД

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

1890 р. Народився математик Борис Делоне. **1917 р.** Цар Микола II зрікся престолу. У Росії сформовано Тимчасовий уряд. **1919 р.** У Катеринославі (нині Дніпропетровськ) засновано український муздрамтеатр. **1928 р.** До польського сейму обрано 67 представників українців Галичини. **1945 р.** Відновилися польоти з відбудованого після війни київського аеропорту Жуляни. **1977 р.** Помер письменник Олексій Полторацький. 1958-71 роки — редактор журналу «Всесвіт». **1990 р.** У Стрию (Львівщина) уперше на радянському просторі на державній установі офіційно піднято жовто-синій прапор.

ЦЬОГО ДНЯ

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Сухий березень, мокрий квітень, теплий май — буде хліба врожай

15 березня — Федота. Якщо вітряно й холодно, то довго не з'являтиметься трава, а тому казали: «Федот кошматий — паші не мати».

18 березня — Конона. «На Кононовий днині город сниться господині». Жінки перебирають городнє насіння, а власники коней святкують, оскільки Конон вважається покровителем цих тварин.

Прикмети березня

- Місяць ріжками вниз — на тепло й добрий врожай.
- Сніг навесні тане з північної сторони мурашника —літо буде тепле й довге, а з південної — холодне й коротке.
- Перший грім за північного вітру — холодна весна, за східного —суха й тепла, південного — тепла, західного — мокра.
- Сніг тане раптово і вода збігає швидко — буде мокре літо.
- Ранній грім у березні — чекай повернення морозів.

Храм на кам'яних слонах

Наприкінці XIII століття за наказом раджі Кришни було зведено печерний храм Кайласа в Еллорі, вершині світу, легендарного місця перебування бога Шиви. Будівля втілила в собі два напрями в індійському зодчестві: він водночас злилися храм печерний і храм наземний. Архітектори і скульптори створили неймовірний за трудомісткістю, казковий за багатством скульптурного оформлення оточенений двором триярусний монумент. Храм створено просто у скелі. В кам'яних потайниках на мідній пластині вигравірувано слова: «О, як я міг зробити таке без чаклунства?!». У тих, хто бачив це диво, виникає таке саме запитання: як можна було без складних механізмів вирізьбити з цілої кам'яної брили такий величезний храм? Науковці припускають, що вирубувати храм почали зверху. В пологому схилі скелі прорубили траншею, яка оточила монолітну брилу, а потім цю брилу скульптори перетворили на храм, що спирається на кам'яних слонів, з двома внутрішніми залами, з безліччю статуй та барельєфів. Колодязь, у якому стоїть храм Кайласа, майже 100 метрів завдовжки і 50 — завширшки, висота його 30 метрів.

ЦЕ ЦІКАВО

ТЕАТР

Святковий Кін

Подарунок до Дня Весни одержали не лише жінки, котрі прийшли до Національного академічного театру ім. І. Франка 8 Березня, а й усі глядачі, які вщерть заповнили залу на виставі Григорія Горіна «Кін IV».

Кожен по-своєму вносив елемент творчості у привітання жінкам —дашники зупиняли машини, що не порушили Правила дорожнього руху, і дарували квіти з сувенірами чарівним незнайомкам. А франківці вирішили припинити виставу і відправити глядачів святкувати Жіночий День до ресторану «Млин». Але наша публіка була непохитна — не проміняла синицю в залі на журавля над Дніпром, про що ані секунди не шкодувала. Вистава справді була на славу. Анатолій Хостікоєв імпровізував не лише з текстом та випитим шампанським на сцені, а й з самим текстом. Не завжди було зрозуміло, де закінчувався Хостікоєв, а де починався Едмунд Кін і чий текст читає герой — свій чи Горіна.

Зрежисерувати і зіграти видатного актора не так-то й просто, тільки якщо самому не стати таким, передавши дух того часу, залишивши відбиток своєї індивідуальності. Музичні сцени у виставі з використанням композицій «Бітлз» були маленькими моноконцертами зі своїм ритмом і пластикою. Вистава була така оригінальна, що чотири години минули, як одна мить.

Квіти, як і годиться, цього дня дісталися жінкам, але неперевершеними на сцені були все-таки чоловіки.

Лариса СЕВЕРЕНЧУК.

На знімку: сцена з вистави.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
на 17—23 березня

Ви матимете можливість поліпшити свої стосунки з дорогими людьми і вирішити фінансові проблеми. Наприкінці тижня отримаєте інформацію, якої вам бракувало.

ОВЕН. Вам буде вигідна будь-яка діяльність, пов'язана з об'єднанням людей. Поодинці ви нічого не доб'єтеся. Залучайте до свого бізнесу нових партнерів і однодумців. Втілюйте у життя нові проекти і методи. Друзі підтримають, істотно допоможуть.

ТЕЛЕЦЬ. Ви усвідомлюєте, що вже тривалий час хочете хоча б відносної фінансової свободи і незалежності. З'явиться можливість наблизитися до цієї мети, якщо приймете важливі рішення в питаннях бізнесу чи професійної діяльності.

БЛИЗНЯТА. Ймовірно, ви отримаєте приємні новини здалеку або запрошення у гості від своїх далеких родичів чи друзів. Скористайтеся сприятливим періодом і проведіть рекламні заходи за кордоном.

РАК. Використовуючи чужі ідеї, ви можете модернізувати повсякденні обов'язки і зробити їх цікавішими для себе та співробітників. Протягом цього тижня з'явиться нагода позбутися старого і непотрібного мотлоху. Можете скористатися чужими грошима.

ЛЕВ. Цього тижня є можливість поліпшити свої стосунки з близькими людьми. А взаємини з чоловіком (дружиною) або коханим (коханою) стануть романтичнішими. Ви можете допомогти налагодити гарні стосунки між вашим рідними.

ДІВА. Використовуючи чужі ідеї, намагайтеся модернізувати повсякденні обов'язки, зробити їх цікавішими для себе і колег. Для поліпшення взаємовідносин між співробітниками можете їх запросити до себе в гості.

ТЕРЕЗИ. Особливе значення цього тижня матимуть ваші творчі та оригінальні ідеї, які важливо донести до довколишніх, серед них знайдете однодумців. Активізуйте діяльність, пов'язану з іноземним бізнесом, або організуйте далеку поїздку.

СКОРПІОН. Цього тижня можете взятися за розв'язання домашніх і сімейних питань. Нині сприятливий час для вирішення житлових проблем. Приділіть більше уваги батькам.

СТРІЛЕЦЬ. Вашим основним заняттям буде спілкування, обмін ідеями і планами. Час вдалий для збирання потрібної інформації, завдяки якій ви наприкінці тижня зможете прийняти нестандартне рішення. Шукайте підтримки серед друзів і однодумців.

КОЗЕРІГ. Головною темою цього тижня будуть гроші і способи їх отримання. Можете розраховувати на допомогу керівництва в цьому питанні. Ліпше вести свою діяльність на самоті, щоб ніхто не заважав і не відвертав уваги.

ВОДОЛІЙ. Усі ваші ініціативи та починання матимуть успіх. Особливої сили і впевненості вам додадуть ретельно дібрана і проаналізована інформація, а також підтримка іноземних партнерів або співзасновників.

РИБИ. Розуміння власних прихованих мотивів допоможе прояснити важливі для вас орієнтири у житті. Можлива таємна підтримка жінок. Це посприяє вашому просуванню у кар'єрі або професійній діяльності.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Якщо заболіло горло...

Гостре запалення горла — поширене захворювання, що є одним із симптомів вірусної інфекції. Важливо негайно відреагувати на перші сигнали захворювання. По-перше, відлежіться, відпочиньте, бо під час фізичного перенапруження опірність організму знижується, віруси стають небезпечні. По-друге, пийте багато рідини кімнатної температури, надто холодне або надто гаряче питво подразнює хворе горло. По-третє, необхідно вживати багато фруктів та овочів із вітаміном С, часник, уникати гострих страв, вони подразнюють слизову горла.

Добре полоскати горло 3—4 рази на день настоянкою з кори дуба, ромашки, шавлії. Треба, щоб настій мав температуру тіла, щоб уникнути подразнення слизової, не можна довго тримати його в роті. Під час хвороби відмовтеся від алкоголю і паління — це посилює її, пошкоджена слизова легко піддається впливу бактерій. Як наслідок — висока температура, гнійне запалення горла.

Катування чеддером

20 березня британський фокусник Ноа Келлі має намір провести дві доби замурованим у сир чеддер. За його власними словами, це стане чудовою пародією на трюк відомого ілюзіоніста Девіна Блейна, який провів 62 години в крижаному полоні на нью-йоркській Таймс-Сквер.

Нині 32-річний Келлі готується до свого дійства. Він каже, що проведе 48 годин без їжі та води. Однак він не виключає, що коли голод виявиться сильнішим за силу волі, то він, звичайно, видколупає шматочок від 20-кілограмових сирних блоків, якими буде обкладений з усіх боків.

Келлі висловлює побоювання, що цей трюк відіб'є в нього бажання їсти сир на все життя.

Щоб якось звикнути до постійного запаху чеддера, нині він ходить з причепленим до носа шматком сиру, повідомляє Бі-бі-сі.

Мал. Михайла САЧКА.

КРОСВОРД

Кругова сітка кросворду з клітинками, пронумерованими 1–19; у центрі — літера «а».

Вписавши відповіді, в одному з кіл ви прочитаєте за годинниковою стрілкою певний вислів: (середньовічну приказку):

1. Кулястий плід деяких рослин.
2. Невеличке ліжечко для спання і колисання дитини.
3. Легкий дашок над вікном або балконом для захисту від сонця.
4. Старовинна обрядова різдвяна пісня.
5. Нічна фіалка.
6. Польський національний танець.
7. Кабіна дирижабля.
8. Підрозділ в козацькому війську.
9. Підстава, привід для дій, учинків.
10. Утрамбована, вирівняна та помазана глиною земля в приміщенні.
11. Морська риба з присоском на голові.
12. Посада єпископа, який керує єпархією.
13. Несумлінна, неакуратна робота.
14. Допис у газеті.
15. Котушка у верстаті для намотування ниток.
16. Наявні гроші.
17. Металевий значок на форменому кашкеті.
18. Розміри вірша.
19. Низовий вітер узимку.

Склав Іван СОБКО.

Відповіді на кросворд від 15 лютого

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Плацдарм. 8. Проектор. 9. Бочка. 10. Одеон. 12. Цнота. 13. Статус. 15. Осінь. 17. Сорго. 18. Карма. 19. Лаборант. 20. Гасло. 22. Округ. 25. Терен. 26. Карниз. 28. Спирт. 29. Ячник. 31. Комік. 33. Весталка. 34. Сировина.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Альбінос. 2. Ядро. 3. Крокіс. 4. Градус. 5. Вето. 6. Форсунка. 9. Батир. 11. Носар. 14. Трибуна. 16. Актор. 20. Гренадер. 21. Стеля. 23. Ріпак. 24. Горобення. 26. Клички. 27. Здобич. 30. Чвал. 32. Ілот.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓟ Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311048. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»